

Atzinums 2/2021

(saskaņā ar LESD 322. panta 2. punktu)

par Komisijas priekšlikumu
Padomes regulai, ar ko nolūkā
nodrošināt dalībvalstīm lielāku
paredzamību un precizēt ar
tradicionālo, PVN un NKI pašu
resursu nodošanu saistītu strīdu
izšķiršanas procedūras groza
Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014
(COM(2021) 327 final, 25.6.2021.,
2021/0161 (NLE))

Saturs

	Punkts
Ievads	01–06
Komentāri	07–38
Finanšu līdzekļu pārvaldība	08–09
Pašu resursu nodošanas noteikumi	10–13
Novēlotu maksājumu gadījumā piemēroto procentu noteikumi	14–18
TPR neatgūstamo summu pārvaldība	19–24
Strīdu izšķiršanas procedūras	25–35
Dažādajiem pašu resursiem piemēroto pārvaldības noteikumu konsekvence	36–38
Secinājums	39–42
Pielikums. Mūsu ierosinātās izmaiņas, ko varētu ieviest Priekšlikumā	

EIROPAS SAVIENĪBAS REVĪZIJAS PALĀTA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 322. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes regulai, ar ko nolūkā nodrošināt dalībvalstīm lielāku paredzamību un precizēt ar tradicionālo, PVN un NKI pašu resursu nodošanu saistītu strīdu izšķiršanas procedūras groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (COM(2021) 327 final, 25.6.2021., 2021/0161 (NLE)),

ņemot vērā 2021. gada 6. jūlijā saņemto Padomes lūgumu sniegt atzinumu,

ņemot vērā Padomes 2020. gada 14. decembra Lēmumu (ES, Euratom) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, Euratom¹,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus tradicionālos, PVN un NKI pašu resursus, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības², kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2016. gada 17. maija Regulu (ES, Euratom) 2016/804³,

ņemot vērā Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 par galīgajiem vienotajiem pasākumiem, lai iekasētu pašu resursus, ko veido pievienotās vērtības nodokļi⁴, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 2021. gada 30. aprīļa Regulu (ES, Euratom) Nr. 2021/769⁵,

ņemot vērā Padomes 2021. gada 30. aprīļa Regulu (ES, Euratom) 2021/768, ar ko nosaka Eiropas Savienības pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 608/2014⁶,

ņemot vērā Padomes 2021. gada 30. aprīļa Regulu (ES, Euratom) 2021/770 par pašu resursa aprēķināšanu, kas pamatojas uz neregistrēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamu minēto pašu resursu, par

¹ OV L 424, 15.12.2020., 1. lpp.

² OV L 168, 7.6.2014., 39. lpp.

³ OV L 132, 21.5.2016., 85. lpp.

⁴ OV L 155, 7.6.1989., 9. lpp.

⁵ OV L 165, 11.5.2021., 9. lpp.

⁶ OV L 165, 11.5.2021., 1. lpp.

pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības, un par dažiem aspektiem attiecībā uz pašu resursu, kas pamatojas uz NKI⁷,

ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējos atzinumus⁸ par ES pašu resursu sistēmu, jo īpaši atzinumus Nr. 7/2015 un Nr. 5/2018,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU.

⁷ OV L 165, 11.5.2021., 15. lpp.

⁸ Atzinumi Nr. 11/2020 (OV C 26, 22.1.2021., 1. lpp.), Nr. 5/2018 (OV C 431, 29.11.2018., 1. lpp.), Nr. 7/2015 (OV C 5, 8.1.2016., 1. lpp.), Nr. 7/2014 (OV C 459, 19.12.2014., 1. lpp.), Nr. 2/2012 (OV C 112, 18.4.2012., 1. lpp.), Nr. 2/2008 (OV C 192, 29.7.2008., 1. lpp.), Nr. 2/2006 (OV C 203, 25.8.2006., 50. lpp.), Nr. 4/2005 (OV C 167, 7.7.2005., 1. lpp.) un Nr. 7/2003 (OV C 318, 30.12.2003., 1. lpp.).

Ievads

01 Eiropas Savienības (ES) budžeta finansēšanas sistēma nav būtiski reformēta kopš 1988. gada. Pēdējos 33 gados galvenās ieņēmumu kategorijas ir bijušas tradicionālie pašu resursi (TPR), pievienotās vērtības nodokļa (PVN) pašu resurss un nacionālā kopienākuma (NKI) pašu resurss.

02 Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2021.–2027. gadam 2021. gada 1. jūnijā stājās spēkā jauns Pašu resursu lēmums (PRL)⁹, kuru piemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra, kad dalībvalstis bija pabeigušas ratifikācijas procesu. Reformētajā ES finansēšanas sistēmā ir saglabāti jau esošie trīs ieņēmumu avoti, bet ir dažas izmaiņas attiecībā uz diviem no tiem – TPR un PVN pašu resursiem. Ir ieviests arī jauns pašu resurss, ko veido valstu iemaksas, kuras aprēķina pēc neregistrētu plastmasas iepakojuma atkritumu svara.

03 Pašreizējais tiesiskais regulējums, ar ko īsteno Pašu resursu lēmumu, ietver divas regulas par pašu resursu nodošanu: viena regula attiecas uz TPR, PVN un NKI pašu resursiem (Resursu pieejamības regula jeb RPR)¹⁰, savukārt otra regula attiecas uz jauno pašu resursu, kas pamatojas uz neregistrētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem¹¹. Ir arī atsevišķa regula, kas attiecas uz dažiem PVN pašu resursu iekasēšanas pasākumiem¹².

04 RPR ir ES finansēšanas sistēmas pamatpīlārs, un šajā regulā ir noteiktas procedūras, saskaņā ar kurām minētos trīs pašu resursus dara pieejamus ES budžetam. RPR mērķis ir garantēt savlaicīgu pašu resursu iekasēšanu, vienlaikus nodrošinot dalībvalstīm vienlīdzīgus apstākļus. RPR pašreizējā redakcija stājās spēkā 2016. gada 1. oktobrī, un to piemēro ar atpakaļejošu spēku no 2014. gada 1. janvāra.

05 Komisija 2021. gada 25. jūnijā nāca klajā ar priekšlikumu¹³ Padomes regulai, ar ko nolūkā nodrošināt dalībvalstīm lielāku paredzamību un precizēt ar pašu resursu nodošanu saistītu strīdu izšķiršanas procedūras groza RPR (“Priekšlikums”). Šis

⁹ Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 (sk. 1. zemsvītras piezīmi).

¹⁰ Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (sk. 2. un 3. zemsvītras piezīmi).

¹¹ Padomes Regula (ES, Euratom) 2021/770 (sk. 7. zemsvītras piezīmi).

¹² Padomes Regula (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 (sk. 5. zemsvītras piezīmi).

¹³ COM(2021) 327 final, 25.6.2021.

priekšlikums ir atbilde uz Eiropadomes 2020. gada jūlija secinājumiem¹⁴, kuros Komisija tika aicināta “apsvērt nākt klajā ar priekšlikumu minētās regulas pārskatīšanai, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar pašu resursu pieejamības nodrošināšanu”. Padome 2021. gada 6. jūlijā lūdza mums sniegt atzinumu par šo priekšlikumu.

06 Šajā atzinumā novērtēts, vai ierosinātie grozītie RPR noteikumi atbilst Komisijas priekšlikumā izklāstītajam mērķim uzlabot pašu resursu nodošanas kārtību. Mūsu novērtējumā ir ņemta vērā Priekšlikuma iespējamā ietekme uz ES budžetu, iekšējās kontroles vispārējie principi un mūsu iepriekšējo gada pārskatu un atzinumu rezultāti pašu resursu jomā. Atzinuma tekstā sniegti ierosinājumi, ko Komisija un likumdevēji varētu apsvērt.

¹⁴ Eiropadomes 2020. gada 17., 18., 19., 20. un 21. jūlija ārkārtas sanāksmes secinājumi, EUCO 10/20, 142. punkts.

Komentāri

07 Mūsu komentārus par Priekšlikumu esam sagrupējuši atbilstoši Komisijas ierosinātajām izmaiņām, ko uzskatījām par svarīgākajām (ar atsaucēm uz attiecīgajiem noteikumiem):

- a) finanšu līdzekļu pārvaldība (9. panta 1. punkts),
- b) pašu resursu nodošanas noteikumi (10.a panta 2. punkts un 10.b panta 5. punkts),
- c) novēlotu maksājumu gadījumā piemēroto procentu noteikumi (12. panta 3. un 5. punkts),
- d) TPR neatgūstamo summu pārvaldība (13. panta 2. punkts),
- e) strīdu izšķiršanas procedūras (10.b panta 7. punkts, 13. panta 5. punkts un 13.b pants),
- f) dažādajiem pašu resursiem piemēroto pārvaldības noteikumu konsekvence.

Finanšu līdzekļu pārvaldība

08 Priekšlikumā ir paredzēta iespēja Komisijai atvērt **centralizētu pašu resursu kontu** finanšu iestādē pēc savas izvēles, lai iekasētu maksājumus no dalībvalstīm¹⁵. Tas papildinātu vai aizstātu pašreizējo dubulto sistēmu, kurā, no vienas puses, tiek pārvaldīti Komisijas uzdevumā atvērtie konti dalībvalstu kasēs vai valstu centrālajās bankās un, no otras puses, ir arī jāpārvalda Komisijas uzdevumā komercbankās atvērtie konti. Piemērojot šo sistēmu, no dalībvalstīm pēc Komisijas pieprasījuma tiek veikti ļoti daudzi dažādu apjomu banku pārskaitījumi Komisijai. Komisijas ierosināto centralizēto kontu ir paredzēts nākotnē ieviest pēc dalībvalstu izvēles, ja tās iesniegtu attiecīgu pieprasījumu.

Mūsu novērtējums par ierosinātajām izmaiņām finanšu līdzekļu pārvaldībā

09 Centralizēts pašu resursu konts vienkāršotu kases sistēmu un ļautu pārvaldīt naudas līdzekļus pēc kopīgas pieejas. Šāds konts, iespējams, varētu samazināt dalībvalstu veikto banku pārskaitījumu skaitu un biežumu uz Komisijas kontiem. Lai gan šis jaunais modelis varētu samazināt administratīvo slogu, ko rada vairāku bankas

¹⁵ Ierosinātās grozītās RPR 9. panta 1. punkts.

kontu izmantošana, mēs atzīmējam, ka Priekšlikums nav pamatots ar detalizētu analīzi par izmaksām un ieguvumiem, kas gan Komisijai, gan dalībvalstīm rastos, finanšu līdzekļus pārvaldot centralizēti. Turklāt vēl nav sīkāk aprakstīts, kā centralizēta finanšu līdzekļu pārvaldības sistēma darbotos praksē. Tāpēc mēs nevaram pilnībā novērtēt, vai ierosinātais RPR grozījums varētu uzlabot veidu, kādā tiek darīti pieejami pašu resursi.

Pašu resursu nodošanas noteikumi

10 Priekšlikumā ir paredzēta iespēja dalībvalstīm veikt **PVN un NKI pašu resursu avansa maksājumus**, īpaši tad, kad gada beigās groza ES budžetu¹⁶. Tā ir ārkārtas procedūra, kuras pamatā ir esošā administratīvā prakse, un tai vajadzīga Komisijas atļauja pēc pienācīgi pamatota dalībvalsts pieprasījuma, par ko paziņots vismaz trīs nedēļas iepriekš. Dalībvalstis galvenokārt lūdz atļaut avansa maksājumus valsts budžeta procedūru dēļ. Dažas dalībvalstis dod priekšroku iemaksām tajā pašā ES budžeta gadā, par kuru iemaksa tiek iekasēta, pat ja pašu resursu vajadzībām prasīto līdzekļu iemaksa ir noteikta tikai nākamā gada janvārī.

11 Komisija arī ierosina **atlikt termiņu, kurā jādara pieejami iepriekšējo finanšu gadu PVN un NKI pašu resursu pielāgojumi** ("atlikumu pielāgošana"), pārceļot šo termiņu no tā gada jūnija, kurā Komisija informējusi dalībvalsti par attiecīgajām summām (N+1 gads), uz nākamā gada (N+2 gada) martu¹⁷. Šāda atlikumu pielāgošana paredz kopējo summu pārdaļīt dalībvalstu starpā atkarībā no to attiecīgajām daļām NKI pašu resursā.

Mūsu novērtējums par ierosinātajiem pašu resursu nodošanas noteikumiem

12 Mēs atzinīgi vērtējam ierosinātos noteikumus par avansa maksājumiem, jo līdz ar to tiek formalizēta pašreizējā prakse un tiek dota lielāka juridiskā noteiktība dalībvalstīm. Jaunie noteikumi ir arī neitrāli ES budžetam, jo visas ar avansa maksājumiem saistītās papildu izmaksas, piemēram, negatīvus procentus, segs dalībvalstis.

13 Mēs atbalstām termiņa atlikšanu, lai līdzsvarotu PVN un NKI pašu resursu pieejamību, jo tādējādi dalībvalstu veicamie maksājumi būs paredzamāki un varēs atvieglot valstu budžeta procedūras. Mēs jau agrāk esam atbalstījuši ierosināto procedūru, kas ļauj atvēlēt vairāk laika starp paziņošanas dienu un to dienu, kurā

¹⁶ Ierosinātās grozītās RPR 10.a panta 2. punkts.

¹⁷ Ierosinātās grozītās RPR 10.b panta 5. punkts.

dalībvalstīm ir jādara pieejamas summas¹⁸. Lai gan Priekšlikuma ietekme uz ES budžetu šajā ziņā ir neitrāla, tas vēl vairāk dalībvalstīm samazinās budžeta un likviditātes nenoteiktību un tādējādi uzlabos pašu resursu sistēmu.

Novēlotu maksājumu gadījumā piemēroto procentu noteikumi

14 Priekšlikumā ir ierosināts **palielināt sliekšni, zem kura nepiedzen procentus par pašu resursu novēlotu maksāšanu**, no 500 EUR līdz 1000 EUR¹⁹, lai tādējādi līdzekļu atgūšanas procedūras kļūtu izmaksu ziņā efektīvākas. Tāpat ir ierosināts **noteikumu, ar kuru maksimālo robežu procentu likmei, ko piemēro pašu resursu kavētiem maksājumiem (pašlaik 16 procentpunkti), attiecināt arī uz veciem gadījumiem**, uz kuriem saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem maksimālā robeža neattiecas²⁰. Agrāk dažas dalībvalstis uzkrāja ļoti lielas procentu summas par kavētiem maksājumiem, pamatojoties uz RPR noteikumiem (procentu likme 0,25 procentpunktu apmērā, kas uzkrāta par katru kavējuma mēnesi).

15 Nolūkā novērst nesamērīgu procentu summu uzkrāšanos jau iepriekšējā RPR grozījumā²¹ bija paredzēts ierobežot procentu likmes palielinājumu līdz 16 procentpunktiem, ja bija pārsniegts pašu resursu nodošanas termiņš. Tas attiecās uz pašu resursu novēlotiem maksājumiem, kas pienācās no 2016. gada 1. oktobra. Jau agrāk esam atzinīgi novērtējuši priekšlikumu ierobežot maksimālo procentu likmes palielinājumu²².

16 Priekšlikumā procentu palielinājuma maksimālā robeža tiek attiecināta arī uz gadījumiem, uz kuriem neattiecas pašreizējais ierobežojums, t. i., uz tiem, kas saistīti ar pašu resursu novēlotu maksājumu pirms 2016. gada 1. oktobra. Komisija lēš, ka Priekšlikuma īstenošanas rezultātā ES budžetā iekasējamo procentu ieņēmumi samazinātos par 27,5 miljoniem EUR gadā. Laikposmā no 2015. līdz 2019. gadam vairāk nekā 70 % no procentiem par novēlotiem maksājumiem bija jāatgūst tikai no piecām dalībvalstīm.

¹⁸ Mūsu Atzinums Nr. 7/2015, 11. punkts.

¹⁹ Ierosinātās grozītās RPR 12. panta 3. punkts.

²⁰ Ierosinātās grozītās RPR 12. panta 5. punkts.

²¹ Padomes Regula (ES, Euratom) 2016/804 (sk. 3. zemsvītras piezīmi).

²² Mūsu Atzinums Nr. 7/2015, 17. punkts.

Mūsu novērtējums par novēlotu maksājumu gadījumā piemēroto procentu noteikumiem

17 Mēs atzinīgi vērtējam to, ka ir paredzēts dubultot sliekšni, zem kura procentus nepiedzen, jo tādējādi līdzekļu atgūšanas process droši vien kļūs izmaksu ziņā efektīvāks. Konstatējam, ka šāds palielinājums nāktu par labu tikai septiņos no 94 gadījumiem gadā²³, un tāpēc tam būtu ierobežota ietekme. Tomēr mēs atzīstam, ka novēlotu maksājumu procentu kārtībai jābūt tādai, lai mudinātu dalībvalstis maksāt termiņā.

18 Kaut arī mēs piekrītam, ka ierosinājums plašāk piemērot novēlotu maksājumu procentu maksimālo robežu kopumā vienkāršo pašreizējo sistēmu, tomēr norādām, ka tas var dot ieguvumus dalībvalstīm, kuras nav izpildījušas pienākumu laikus veikt maksājumus.

TPR neatgūstamo summu pārvaldība

19 Dalībvalstis iekasē muitas nodokļus, reģistrē tos attiecīgos kontos un katru mēnesi dara tos pieejamus ES. Nodokļi, kas ir noteikti, bet ko importētājs vēl nav samaksājis, tiek turēti dalībvalstu atsevišķos kontos. Tam var būt vairāki iemesli, piemēram, importētājs pārsūdz lēmumu, ar kuru konstatēts muitas parāds, nav veikts maksājums vai importētājs kļuvis maksātnespējīgs.

20 Šādos atsevišķos kontos reģistrētās summas būtu jāatzīst par neatgūstamām, ja valsts iestādes uzskata, ka tās nevar atgūt, un šīs summas būtu jāuzskata par neatgūstamām ne vēlāk kā piecus gadus pēc summas noteikšanas dienas. Visos gadījumos, kad neatgūstamās summas pārsniedz 100 000 EUR, Komisijai būtu jānovērtē, vai neatgūšanas iemesli meklējami dalībvalstīs, un tādējādi jāprasa dalībvalstīm darīt attiecīgās summas pieejamas ES budžetam. Ja lieta tiek pārsūdzēta tiesā vai maksājums veikts daļēji, piecu gadu termiņš sākas vai nu no dienas, kad pieņemts galīgais tiesas nolēmums, vai no dienas, kad veikts pēdējais maksājums²⁴.

²³ Vidējais skaitlis, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju par kavētu procentu maksājumu gadījumiem 2018., 2019. un 2020. gadā.

²⁴ Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014, 13. panta 2. punkts.

21 Nesenos gada pārskatos²⁵ mēs jau esam ziņojuši par pastāvīgām nepilnībām dažu dalībvalstu atsevišķo kontu pārvaldībā, piemēram, parādu norakstīšana vai novēlota reģistrēšana grāmatvedības sistēmā, vai arī parādu atgūšana ar kavējumiem. ES 2020. gada konsolidētajos pārskatos no atsevišķajiem kontiem saņemamo debitoru parādu kopsumma bija 1,4 miljardi EUR, un vērtības samazinājums bija 892 miljoni EUR, ieskaitot neatgūstamo nodokļu summas (2019. gadā kopsumma bija 1,6 miljardi EUR, vērtības samazinājums – 931 miljoni EUR)²⁶.

22 Lai uzlabotu pārvaldību un izvairītos no tā, ka uzkrājas procenti par novēlotiem maksājumiem vecās lietās (sk. 13.–17. punktu), Komisija ierosina ieviest **vispārēju termiņu (desmit gadi) neatgūstamo parādu summu izņemšanai no šiem atsevišķajiem kontiem**, un tādējādi būtu nodrošināts, ka lietas izvērtē un noregulē saprātīgā termiņā neatkarīgi no notiekošām pārsūdzībām tiesā vai daļējiem maksājumiem²⁷. Priekšlikumam nav pievienots novērtējums, kas liecinātu, ka līdz ar ierosināto izmaiņu uzlabotos TPR pārvaldība.

Mūsu novērtējums par ierosinātajām izmaiņām TPR neatgūstamo summu pārvaldībā

23 Lai gan ierosinātā grozījuma rezultātā ievērojami samazinātos muitas parādi, kas reģistrēti TPR atsevišķajos kontos, maz ticams, ka tas dalībvalstu pašu resursu pārvaldību padarītu vienkāršāku. Ierosinātā izmaiņa rada papildu slogu Komisijai, jo tai būs jānovērtē, vai dalībvalstis ir finansiāli atbildīgas lietās, kuru pārsūdzību joprojām izskata tiesa. Šajos gadījumos parāds ar galīgo lēmumu varētu tikt atcelts.

24 Mēs uzskatām, ka nav pierādīts, kādā mērā ierosinātās izmaiņas faktiski padarītu TPR nodošanas sistēmas efektīvākas. Kā esam norādījuši iepriekšējos gada pārskatos²⁸, būtu vēlams, lai Komisija šo kontu pārvaldību uzlabotu pastāvīgi, ne tikai precizējot noteikumus par noteikto muitas nodokļu uzskaiti, bet arī sniedzot dalībvalstīm vajadzīgo atbalstu šo noteikumu piemērošanā. Turklāt Komisijai būtu arī jāuzlabo valstu muitas iestāžu apkopoto atsevišķo kontu uzraudzību.

²⁵ Sk. mūsu gada pārskatus kopš 2012. gada, piemēram, 2019. gada pārskata 3.9. punktu, 2018. gada pārskata 4.10. punktu, 2017. gada pārskata 4.15. punktu un 2016. gada pārskata 4.15. punktu.

²⁶ COM(2021) 381 final, 30.6.2021.

²⁷ Ierosinātās grozītās RPR 13. panta 2. punkts (piektā daļa).

²⁸ Sk. mūsu 2018. gada pārskata 4.2. ieteikumu, 2015. gada pārskata 2. ieteikumu un 2014. gada pārskata 4. ieteikumu.

1. ierosinājums. Atkārtoti izvērtēt, vai nepieciešams ieviest vispārēju termiņu neatgūstamu parādu dzēšanai no TPR atsevišķajiem kontiem

Tā kā nav pierādīts, ka ierosinātais RPR grozījums darīs pašu resursu pārvaldību efektīvāku ES un valstu līmenī, mēs ierosinām vēlreiz apsvērt, vai ir vērts ieviest vispārēju termiņu neatgūstamu parādu dzēšanai no TPR atsevišķajiem kontiem.

Strīdu izšķiršanas procedūras

25 Pašreizējā RPR neparedz dalībvalstīm nekādas pārskatīšanas procedūras, ar kurām novērst viedokļu atšķirības ar Komisiju par pašu resursu nodošanu. Tomēr dalībvalstis var apstrīdēt maksājumus un Eiropas Savienības Tiesā (EST) celt prasību par nepamatotu iedzīvošanos. Lai prasību izskatītu, dalībvalstīm ir jāpierāda, ka Komisija ir iedzīvojusies, savukārt dalībvalstis pašas ir zaudējušas līdzekļus, taču to ir grūti pierādīt, ņemot vērā valstu pienākumus atbilstoši ES tiesību aktiem, kuri reglamentē pašu resursu sistēmu²⁹.

26 Priekšlikumā ir paredzēta jauna **pārskatīšanas procedūra, saskaņā ar kuru izšķirt dalībvalsts un Komisijas strīdus** par TPR un PVN pašu resursiem³⁰. Lai vieglāk panāktu vienošanos, jaunā procedūra paredz strukturētu dialogu par apstrīdētajām summām. Pārskatīšanas procedūra neskar dalībvalstu pienākumu veikt iemaksas tiesību aktos noteiktajos termiņos.

27 Ja dalībvalsts un Komisija nevar vienoties par TPR vai PVN resursa iemaksu summām, Priekšlikumā arī ir paredzēts, ka dalībvalstis, darot pieejamus pašu resursus, **var pievienot atrunas** attiecībā uz Komisijas nostāju. Tā rezultātā tiek pārtraukts periods, kurā uzkrāti procenti³¹. Šie "maksājumi, uz kuriem attiecas atruna", jau tiek izmantoti pašreizējā sistēmā, pamatojoties uz pastāvošo praksi.

28 Priekšlikumā ir noteikta atšķirīga pārskatīšanas procedūras kārtība (tostarp termiņi, kādos dalībvalstīm jāiesniedz pieprasījumi un Komisijai jāsniedz komentāri) atkarībā no attiecīgo pašu resursu veida (sk. **1. tabulu**).

²⁹ EST spriedums lietā C-575/18 (Čehijas Republika/Komisija), 82.–85. punkts.

³⁰ Ierosinātās grozītās RPR 10.b panta 7. punkts, 13. panta 5. punkts un 13.b pants.

³¹ Ierosinātās grozītās RPR 13.a pants.

1. tabula. PVN pašu resursa un TPR pārskatīšanas procedūras atšķirības, kā paredzēts Priekšlikumā

Pašu resursa veids	Dalībvalsts pieprasījuma termiņš	Pieprasījuma pamatojums	Komisijas komentāru termiņš
PVN pašu resurss	2 mēneši	VAR norādīt iemeslus	3 mēneši
TPR	3 mēneši	VAJAG norādīt iemeslus	6 mēneši

Avots: ERP, pamatojoties uz Priekšlikumu.

29 Ar Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1553/89³² jau bija ieviesta PVN pašu resursa pārskatīšanas procedūra. Minētajā regulā paredzētā pārskatīšanas procedūra ietvēra tādas pašas prasības kā RPR ierosinātā procedūra attiecībā uz dalībvalsts pieprasījuma termiņu un Komisijas procedūras iznākuma paziņošanas termiņu, kā arī attiecībā uz pieprasījuma saturu. Tomēr minētās regulas procedūras noslēgumā Komisija pieņem lēmumu, par kuru dalībvalsts Eiropas Savienības Tiesā var ierosināt prasību atcelt tiesību aktu. Tāda pati procedūra ir ieviesta arī attiecībā uz jauno pašu resursu, kas pamatojas uz nereciklētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem, kā paredzēts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2021/770³³. Kā esam atzīmējuši iepriekš³⁴, šis pēdējais minētais instruments dod dalībvalstīm papildu iespēju uzsākt tiesvedību, ja tās nepiekrīt Komisijas lēmumam par pašu resursu nodošanu.

30 Turklāt Priekšlikumā ir atsauce uz iepriekš minēto jau pastāvošo procedūru attiecībā uz PVN pašu resursu. Ir paredzēts apturēt pārskatīšanas procedūru, ko piemērotu saskaņā ar ierosināto RPR, gadījumā, ja dalībvalsts iesniedz EST prasību atcelt lēmumu, ko Komisija pieņēmusi tajā pašā lietā saskaņā ar Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1553/89³⁵.

³² 9. panta 1.a punkts, sk. 5. zemsvītras piezīmi.

³³ 9. panta 4. punkts, sk. 7. zemsvītras piezīmi.

³⁴ Mūsu Atzinums Nr. 11/2020, 34. punkts.

³⁵ Ierosinātās grozītās RPR 13.b panta 4. punkts.

31 2. tabulā ir apkopotas pašu resursu pārskatīšanas procedūras, kuras ir noteiktas citos jau spēkā esošos tiesību aktos, kā arī to atšķirības salīdzinājumā ar Priekšlikumu.

2. tabula. Jau esošajos tiesību aktos un Priekšlikumā paredzēto pašu resursu pārskatīšanas procedūru salīdzinājums

Pašu resursa veids	Juridiskais pamats	Procedūra noslēdzas ar Komisijas lēmumu	Dalībvalsts var iesniegt prasību EST atcelt lēmumu	Dalībvalsts var iesniegt prasību EST par netaisnu iedzīvošanos
Pašu resurss, kas pamatojas uz nereciklētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem	Regula 2021/770	☒	☒	☒
PVN pašu resurss	Regula 1553/89	☒	☒	☒
	Priekšlikums	☐	☐	☒
TPR	Priekšlikums	☐	☐	☒

Avots: ERP, pamatojoties uz Padomes Regulu (ES, Euratom) 2021/770, Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 un Priekšlikumu.

Mūsu novērtējums par ierosinātajām strīdu izšķiršanas procedūrām

32 Mēs atzinīgi vērtējam ierosināto noteikumu par maksājumiem, uz kuriem attiecas atruna, jo tādējādi tiek formalizēta jau pastāvošā prakse, kas līdz šim nav bijusi iekļauta RPR. Lai šis noteikums būtu efektīvs, Komisijai būs jāizstrādā iekšējās procedūras, kurās konkrēti jāskaidro, kad šādus maksājumu var izmantot, kā tos uzrauga un kādos gadījumos beidz piemērot nosacījumus, kam par pamatu ir dalībvalstu atrunas, un maksājumi kļūst galīgi.

33 Mēs ņemam vērā, ka Komisija ir ierosinājusi RPR ietvaros ieviest pārskatīšanas procedūru gadījumā, ja Komisijai un dalībvalstīm rodas domstarpības par TRP un PVN pašu resursa nodošanu. Kaut gan procedūra nodrošina satvaru strukturētam dialogam, lai dalībvalstis varētu lūgt Komisiju pārskatīt nostāju attiecībā uz pašu

resursu aprēķināšanu, noteikšanu un iekasēšanu, procedūra ne vienmēr nodrošina strīdu izšķiršanas efektivitāti. Tā kā procedūra nebeidzas ar Komisijas lēmumu, dalībvalstis nevar uzsākt tiesvedību par lēmuma atcelšanu. Tomēr dalībvalstis Eiropas Savienības Tiesā var iesniegt prasību par nepamatotu iedzīvošanos, ja ir veikts maksājums, uz kuru attiecas atruna.

34 Turklāt Priekšlikuma rezultātā rastos paralēli un daļēji atšķirīgi noteikumi, kas reglamentē PVN pašu resursu pārskatīšanas procedūras. Tas padarītu ES finansēšanas sistēmu sarežģītāku, mazinātu juridisko noteiktību un dalībvalstu maksājumu paredzamību un varētu radīt ievērojamu administratīvo slogu Komisijai.

35 Mēs arī atzīmējam, ka Komisija nav ierosinājusi ieviest šādu procedūru NKI pašu resursam, ko aprēķina, izmantojot statistikas datus (tādā pašā veidā aprēķina arī jauno pašu resursu, kas pamatojas uz nerekiclētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem). NKI resurss ir lielākais ES budžeta ieņēmumu avots (70 % 2020. gadā).

2. ierosinājums. Paredzēt vienotu pārskatīšanas procedūru, saskaņā ar kuru izšķirt strīdus par pašu resursu nodošanu

Lai racionalizētu strīdu izšķiršanas procesu un nodrošinātu efektīvu instrumentu dalībvalstu un Komisijas domstarpību risināšanai, mēs ierosinām pašu resursu nodošanas strīdu gadījumā paredzēt vienotu pārskatīšanas procedūru. Šādai procedūrai būtu jānodrošina līdzsvars starp dalībvalstu tiesībām uz aizstāvību un iespējamo Komisijai radīto administratīvo slogu. Būtu jāņem vērā arī atsevišķu ieņēmumu avotu īpatnības un to attiecīgais tiesiskais regulējums. Lai izvairītos no nevajadzīga TPR pārvaldības sloga, ko rada liels skaits atsevišķu mazu pakārtoto darījumu, Komisija varētu noteikt sliksni, atbilstoši kuram pārskatīšanas procedūru uzsāktu tikai tādos gadījumos, kuriem ir būtiska finansiāla ietekme.

Dažādajiem pašu resursiem piemēroto pārvaldības noteikumu konsekvence

36 Mēs atzīmējam, ka Priekšlikumā paredzētie noteikumi par pašu resursu pārvaldību ne vienmēr atbilst noteikumiem, kas izklāstīti Padomes Regulā (ES, Euratom) 2021/770 (attiecībā uz pašu resursu, kas pamatojas uz nerekiclētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem) un Padomes Regulā (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 (attiecībā uz PVN pašu resursu). Šie noteikumi ir: atļauja dalībvalstīm veikt avansa maksājumus (sk. 10. punktu), pielāgojumu nodošanas dienas atlikšana (sk. 11. punktu),

sliedzis, zem kura nepiedzen procentus par kavētu maksājumu (sk. 13. punktu) un strīdu izšķiršanas procedūras (sk. 24.–30. punktu).

37 Priekšlikumā Komisija pauž viedokli, ka nākotnē visi noteikumi par pašu resursu nodošanu būtu jāapvieno, kad būs ieviesti jauni ieņēmumu avoti atbilstoši iestāžu nolīgumam attiecībā uz 2021.–2027. gada DFS³⁶. Lai gan mēs ņemam vērā, ka ir šāds mērķis, mēs paužam nožēlu, ka visu pašu resursu nodošanas noteikumu apvienošana nav paredzēta jau šajā priekšlikumā. Atkārtojam, ka viena regula, kurā ietverts visaptverošs noteikumu kopums attiecībā uz pašu resursiem, sistēmu padarītu vienkāršāku un pārredzamāku³⁷.

38 Pielikumā ir apkopotas dažos Priekšlikuma noteikumos ierosinātās izmaiņas. Mūsu ierosinājumi attiecas uz iepriekš aprakstītajiem jautājumiem, kā arī ir daži nelieli redakcionāli ieteikumi.

³⁶ Iestāžu nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.).

³⁷ Mūsu Atzinums Nr. 5/2018, 12. punkts.

Secinājums

39 Mēs uzskatām, ka Komisijas priekšlikums grozīt Resursu pieejamības regulu ir pozitīvs solis ceļā uz pašreizējā tiesiskā regulējuma uzlabošanu. Ieviešot Priekšlikumu, tiktu formalizēti vairāki jau pastāvošās prakses elementi, piemēram, iespēja veikt avansa maksājumus (sk. **11.** punktu), un zināmā mērā uzlabotos skaidras naudas pārvaldības paredzamība, īpaši tāpēc, ka būtu atlikts termiņš, kādā izdarāmi pielāgojumi iepriekšējos finanšu gados nodotiem pašu resursiem (sk. **12.** punktu). Tas var samazināt administratīvo slogu. Priekšlikumā ir arī ierosināta līdz šim nebijusi strīdu izšķiršanas procedūra, proti, ir paredzēts strukturēts dialogs par apstrīdētajām summām, lai būtu vieglāk panākt vienošanos (sk. **32.** punktu).

40 Tomēr esam konstatējuši dažus trūkumus. Ja novēlotu maksājumu procentu maksimālo robežu attiecinātu arī uz veciem gadījumiem, dažas dalībvalstis varētu iegūt finansiālas priekšrocības, jo varētu būt iesaistītas nozīmīgas summas (sk. **17.** punktu). Ierosinātās procedūras, saskaņā ar kurām paredzēts izšķirt strīdus par pašu resursu nodošanu, atšķiras no noteikumiem, kas iekļauti citās spēkā esošajās regulās par PVN pašu resursu un jauno pašu resursu, kas pamatojas uz neregistrētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem (sk. **33.** punktu).

41 Turklāt daži no ierosinātajiem grozījumiem pašreizējos RPR noteikumos nav pamatoti ar pietiekamiem pierādījumiem, un tas nozīmē, ka to ietekmi uz pašu resursu nodošanas efektivitāti nevar pierādīt. Tas sakāms par centralizētu kases kontu izveidi (sk. **09.** punktu) un izmaiņām noteikumos par TPR neatgūstamo summu pārvaldību (sk. **22.** punktu). Mēs arī nožēlojam, ka šajā priekšlikumā nav paredzēts apvienot visus pašu resursu nodošanas noteikumus (sk. **36.** punktu).

42 Tāpēc mēs uzskatām, ka tiesību akta priekšlikumu varētu uzlabot,

- atkārtoti izvērtējot, vai nepieciešams ieviest vispārēju termiņu neatgūstamu parādu dzēšanai no TPR atsevišķajiem kontiem,
- atkārtoti pārdomājot strīdu izšķiršanas procedūras un paredzot vienotu pārskatīšanas procedūru attiecībā uz pašu resursiem.

Šo atzinumu 2021. gada 22. septembrī Luksemburgā pieņēma V apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Tony Murphy*.

Revīzijas palātas vārdā —

Handwritten signature of Klaus-Heiner Lehne in black ink, consisting of the initials 'K-H' followed by a stylized 'Le'.

Klaus-Heiner Lehne
priekšsēdētājs

Pielikums. Mūsu ierosinātās izmaiņas, ko varētu ieviest Priekšlikumā

Komisijas priekšlikums Padomes regulai, ar ko nolūkā nodrošināt dalībvalstīm lielāku paredzamību un precizēt ar tradicionālo, PVN un NKI pašu resursu nodošanu saistītu strīdu izšķiršanas procedūras groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (COM(2021) 327 final, 25.6.2021., 2021/0161 (NLE))

Atsauce uz ierosinātajiem noteikumiem	Mūsu ieteiktās izmaiņas	Piezīmes
13. panta 2. punkts	Būtu jā saglabā pašreiz spēkā esošā noteikuma redakcija.	Mēs ierosinām vēlreiz izvērtēt vispārējā 10 gadu termiņa ieviešanu neatgūstamo parādu dzēšanai no TPR atsevišķajiem kontiem (sk. 18.–23. punktu un 1. ierosinājumu).
13.b pants	Ierosinātais noteikums būtu jāpārstrādā, lai ieviestu vienotu pārskatīšanas procedūru strīdu izšķiršanai par pašu resursu nodošanu.	Būtu jāierosina vienota pārskatīšanas procedūra par pašu resursu nodošanu. Šādā procedūrā būtu jāņem vērā atsevišķu ieņēmumu avotu īpatnības un to attiecīgais tiesiskais regulējums (sk. 24.–34. punktu un 2. ierosinājumu).

Komisijas priekšlikums Padomes regulai, ar ko nolūkā nodrošināt dalībvalstīm lielāku paredzamību un precizēt ar tradicionālo, PVN un NKI pašu resursu nodošanu saistītu strīdu izšķiršanas procedūras groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (COM(2021) 327 final, 25.6.2021., 2021/0161 (NLE))

Atsauce uz ierosinātajiem noteikumiem	Mūsu ieteiktās izmaiņas	Piezīmes
13.b panta 2. punkts	"Komisija paziņo (..) sešu mēnešu laikā pēc 1. punktā minētā lūguma saņemšanas ...".	Ierosinātā pārskatīšanas procedūra attiecas uz TPR. Lai novērstu pārpratumus, mēs ierosinām precizēt, ka te ir atsauce uz ierosinātās grozītās RPR 13. panta 5. punktu. Tāpat Komisija atsaucās uz 10.b panta 7. punktu, kad tā noteica procedūru PVN pašu resursam 13.b panta 2. punkta pēdējā teikumā: "Gadījumā, kad starp dalībvalsti un Komisiju rodas 10.b panta 7. punktā minētās domstarpības, Komisija (..) paziņo ...". Šis ierosinājums būtu jāskata saistībā ar iepriekš minētajām piezīmēm par 13.b pantu.